

Länstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

I (8)

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

Norrlandsjord och Miljö AB
Makadamvägen 17
973 45 Luleå

 KOPIA

Slutliga villkor för mellanlagring och behandling av farligt avfall på fastigheterna Sunderbyn 30:43 och 30:45, Luleå kommun

BESLUT

Länstyrelsens miljöprövningsdelegation lämnar Norrlandsjord och Miljö AB, organisationsnummer 556619-9625, nedan kallat bolaget, följande slutliga villkor för verksamheten på fastigheterna Sunderbyn 30:43 och 30:45 i Luleå kommun, samt upphäver villkor 6.

A. Villkor 5 i tillståndet för verksamheten ska ha följande lydelse:

Föroreningsinnehållet i renat lakvatten får inte överskrida nedanstående begränsningsvärden vid utsläppspunkten. För metaller gäller de provisoriska utsläppsvillkor som meddelades i beslut av den 21 november 2002 fram till och med den 31 december 2016. Därefter gäller de begränsningsvärden som föreskrivs nedan för metaller. Begränsningsvärdet för PAH₁₆ börjar att gälla från och med den 1 januari 2017.

Utsläpp av föroreningar i lakvatten ska kontrolleras genom stickprovtagning vid minst tre (3) tillfällen per år. Från och med den 1 januari 2015 ska flödet bestämmas vid provtagning av lakvatten. Flödet ska mätas i provtagningspunkten.

Villkoret är uppfyllt om angivna halter innehålls vid två av tre stickprov för respektive ämne. Halterna avser vattenprover som inte filterats före analys.

Ämne	Begränsningsvärde
Summa alifater, C5-C35	3,0 mg/l
Summa aromater, C8-C35	0,5 mg/l
PAH ₁₆ *	10 µg/l
Arsenik	30 µg/l
Bly	50 µg/l
Koppar	50 µg/l
Kvicksilver	1 µg/l
Zink	200 µg/l
Krom	60 µg/l

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

2 (8)

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

Nickel	50 µg/l
Kadmium	6 µg/l
pH	6,0-10,0

*Summan av Benzo(a)antracen, krysen, benso(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benso(a)pyren, indeno(1,2,3,c,d)pyren, dibenzo(a,h)antracen, naftalen, acenaftylen, acenaften, fluoren, fenantren, antracen, fluoranten, pyren och benzo(g,h,i)perylene

Inget obehandlat lakvatten får släppas ut till omgivande mark, yt- eller grundvatten. Vid haveri eller nödsituation ska lakvattnet lämnas till extern godkänd anläggning eller återcirkuleras inom anläggningen.

B. Villkor 6 upphävs.

I alla övriga delar gäller tillståndet av den 21 november 2002 (diarienummer 242-2617-01) med föreskrivna villkor.

Tidpunkt när beslutet börjar gälla

Detta beslut börjar gälla när det vunnit laga kraft.

Delgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Bakgrund

Miljöprövningsdelegationen beslutade den 21 november 2002 att lämna tillstånd enligt miljöbalken för mellanlagring och behandling av farligt avfall på fastigheterna Sunderbyn 30:43 och 30:45 i Luleå kommun. I beslutet fastställdes följande villkor:

Utsläpp av behandlat lakvatten

”5. Länsstyrelsen ålägger bolaget med stöd av 22 kap. 27§ miljöbalken att senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk till länsstyrelsen lämna en utvärdering av effekter och erfarenhet från reningsanläggningen för lakvatten och föreslå förbättringsåtgärder samt förslag till utsläppsvillkor.

Fram till dess att länsstyrelsen beslutat om slutliga utsläppsvillkor får utsläpp av behandlat lakvatten från den interna reningsanläggningen inte innehålla föroreningar överstigande följande riktvärden:

Olja (opolära alifatiska kolväten)	5 mg/l
Olja (totalt extraherbara aromatiska ämnen)	0,5 mg/l
Suspenderade ämnen	10 mg/l
Bly	0,1 mg/l
Nickel	0,2 mg/l
Koppar	0,2 mg/l
Krom	0,1 mg/l
Zink	0,5 mg/l

Länsstyrelsen
Norrbotten

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

3 (8)

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

Kadmium	0,01 mg/l
Arsenik	3,0 mg/l
pH	6,0–10

Utsläpp till luft

”6. Bolaget ska tillse att behandling och lagring av förorenade massor som innehåller flyktiga kolväten sker i täckta upplag.

Länsstyrelsen ålägger bolaget med stöd av 22 kap. 27§ miljöbalken att under en prövotid av två år utreda omfattningen av den mängd kolväten som avgår från massorna till luft. Bolaget ska senast två år efter att tillståndet tagits i anspråk till länsstyrelsen lämna en redovisning av den mängd kolväten som avgår till luft från biologisk behandling av förorenade massor som innehåller flyktiga kolväten och föreslå åtgärder som begränsar dessa utsläpp.”

Bolaget inlämnade, i bilaga till miljörapporten för år 2005, en utvärdering av ovanstående frågor.

Bolagets utvärdering

Utvärderingen innehåller sammanfattningsvis följande:

Utsläpp av behandlat lakvatten

Bolaget har återcirkulerat lakvattnet i anläggningen fram till och med våren 2005. Lakvattnet samlades upp och leddes via två oljeavskiljare till en uppsamlingsbassäng, varifrån vattnet pumpades tillbaka till de upplagda massorna. Lakvattenbassängen har ett bräddningsavlopp, som är kopplat till ett filter för rening av vattnet vid eventuell bräddning. Inget lakvatten har släppts till recipienten fram till våren 2005.

Under våren 2005 kompletterades anläggningen med ett nytt filter. Sedan denna installation utförts, pumpas vattnet stötvis från bassängen via ett filter till ett dike. Diket leder vattnet till ett översilningsområde, där vattnet infiltrerar och bildar grundvatten innan den slutliga recipienten, ytvattendraget Misundsgraven, tar emot det behandlade vattnet. Bolaget bedömer inte att grundvattnet som finns i området mellan behandlingsanläggningen och Misundsgraven är skyddsvärt, eftersom inget uttag av grundvatten förekommer i området och något framtida uttag inte heller bedöms som troligt. Detta då förutsättningarna för uttag av grundvatten är dålig, på grund av finkorniga jordar och svag gradient.

Analysresultaten från 2005 på in- och utgående vatten från det nya filtret, visar att utgående halter underskrider de provisoriska riktvärdena avseende olja och metaller. Filtret är av sådan typ att dess verkningsgrad (utgående halt/ingående halt) ökar med ingående halt. Ett prov taget i oktober 2005 avseende suspenderat material överskrider det gällande riktvärdet. Den recipient som ska skyddas är Misundsgraven. Eftersom det finns ett efterpolerande reningssteg mellan utloppet från filtret och recipienten i form av ett översilningsområde, bedömer bolaget att det inte är relevant att analysera parametern suspenderat material på utgående vatten från filtret. När vattnet leds över översilningsområdet kommer dess innehåll av suspenderande ämnen att infiltreras fullt ut i området

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

2014-03-13

4 (8)

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

innan det bildar grundvatten och når recipienten. Bolaget anser att det inte föreligger någon risk att de suspenderande ämnena når Misundsgraven.

Utsläpp till luft

De förorenade massorna behandlas i konventionell strängkompostering på tät betongyta. Massor som är förorenade med höga halter av petroleumkolväten, framför allt av flyktiga komponenter (VOC), hanteras i täckta upplag.

Om nedbrytningen i komposteringen är fullständig, bildar de kolväten som bryts ned koldioxid och vatten. Vid ofullständig nedbrytning bildas intermediära nedbrytningsprodukter och fördelningen mellan fullständiga respektive ofullständiga nedbrytningsprodukter är svår att bedöma. Bolaget anser även att tillförlitliga (godtagbara) mätningar av praktiska skäl inte går att genomföra. En teoretiskt baserad beräkning av avgången av kolväten till luft skulle vara möjligt att genomföra men en sådan beräkning skulle till alltför stor del baseras på antaganden utan reell grund, vilket inte bedöms som trovärdigt i detta fall.

Bolaget redovisar tre olika alternativ till att bedriva verksamheten:

1. Drift av anläggning med nuvarande metod.

Metoden är vedertagen och nyttjas också vid fler anläggningar i landet. Problemet med metoden är att avgående flyktiga kolväten (VOC) inte fångas upp och renas, vilket leder till utsläpp till luften. Svårigheterna med täckning är av teknisk karaktär. Framför allt hållbarheten på det material som nyttjas för täckning gör att den faktiska effekten av täckningen är svårbedömd. Behovet av att fånga upp VOC är avhängigt av anläggningens storlek, ju större behandlade volymer, desto större behov av åtgärder.

Bolaget anser att i detta fall är de behandlade jordvolymerna begränsade, varför behovet av en mer kostsam behandlingsmetod inte anses vara relevant.

2. Drift i anläggning med täckta upplag och evakuering av de flyktiga ämnena som bildas.

Denna metod bygger på att dräneringsslang läggs in i upplagen för att fånga upp den gas som bildas. Därefter sugs luften upp ur upplaget och renas genom ett kolfilter. Det är en enkel och effektiv metod men som har stora praktiska svårigheter. Om materialet inte är tillräckligt homogent så uppstår sättningar i de upplagda massorna som skadar slangen. Slangen sätts normalt i botten av kompisteringssträngen, vilket är principiellt tveksamt då gasen som ska fångas in strävar uppåt i massorna. Om slangen läggs i de övre skiktet, skapar det ännu större svårigheter ur sättningssynpunkt. Det är även svårt att bibehålla täckningen hel och tät. Vid täckning med presenning är förekomsten av fåglar som hackar hål i skiktet ofta ett bekymmer, vilket leder till reducering av reningseffekten.

Bolagets bedömning är att det är tveksamt om denna metod kan vara kostnadsmässigt motiverad eftersom anläggningar med denna metod ofta har ett sämre utfall på luftreningen än beräknat.

2. Drift i anläggning under tak med rening av utgående luft

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

Alternativet medför att det är relativt enkelt att mäta och rena den mängd gas som bildas. Bolaget anser dock att en sådan anläggning kräver behandling av större volymer förorenad jord än i detta fall, för att kostnaden för installationen ska kunna motiveras.

Bolagets yrkande om slutliga villkor och upphävande av villkor 6

Utsläpp av behandlat lakvatten

Bolaget yrkar om att villkoret fastställs enligt följande:

Utsläpp av behandlat lakvatten får inte vid något provtagningstillfälle innehålla föroreningar överstigande följande begränsningsvärden:

Summa alifater, C5-C35	3,0 mg/l
Summa aromater, C8-C35	0,5 mg/l
Bly	0,1 mg/l
Nickel	0,2 mg/l
Koppar	0,2 mg/l
Krom	0,1 mg/l
Zink	0,5 mg/l
Kadmium	0,01 mg/l
Arsenik	0,3 mg/l
pH-värde	6,0-10

Provtagning enligt ovan ska utföras vid minst två tillfällen och med minst en månads intervall under månaderna maj till och med oktober.

Utsläpp till luft

Bolaget yrkar om att villkor 6 upphävs, med stöd av 24 kap. 8 § miljöbalken.

LÄNSSTYRELSENS HANDLÄGGNING AV ÄRENDET

Bolagets utredning inkom till länsstyrelsen den 6 april 2006 som bilaga till miljörapporten för år 2006. Utredningen har remitterats till miljönämnden i Luleå kommun för yttrande. Under tiden för handläggning har ett tilläggsyrkande om upphävande av villkor 6 inkommit.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS BEDÖMNING

Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att inlämnad utvärdering från bolaget kan accepteras och att utvärderingen kan ligga till grund för beslut om slutliga villkor.

Utsläpp av lakvatten

Det provisoriska villkor som gällde under prövotiden var formulerat på ett sätt som Miljööverdomstolen, genom dom 29 januari 2009, M 1303-07, angett inte ska godtas, eftersom konstruktionen med riktvärden inte uppfyller kraven på rättssäkerhet.

Praxis är att, vid utformning av begränsningsvärden, ange hur villkoret ska kontrolleras samt vad som krävs för att villkoret ska anses uppfyllt. Det måste finnas konkreta åtgärder som kan vidtas inom ramen för vad som kan anses skäligt, enligt den

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

avvägning som ska ske med stöd av 2 kap. 7 § miljöbalken. Villkoret ska därtill vara så utformat att det klart framgår vad som krävs av en verksamhetsutövare för att följa det och att en eventuell villkorsöverträdelse kan fastställas objektivt.

Provtagningsfrekvens

Miljöprövningsdelegationen anser att det är motiverat att bolaget analyserar föroreningssinnehållet i lakvatten vid tre tillfällen genom stickprov och mäter flödet i provtagningspunkten vid varje provtagningsstillfälle. Med en provtagningsfrekvens enligt bolagets yrkande, är risken för avvikelser stora. Villkoret ska anses vara uppfyllt om angivna begränsningsvärden innehålls vid två av tre tillfällen. Hur provtagningen ska fördelas över året ska regleras i kontrollprogrammet. Flödesuppgifterna ska ge tillsynsmyndigheten möjlighet att kontrollera massflöden av föroreningar och bedöma om provtagningen utförts på ett representativt sätt.

Ämnen för analys i utgående lakvatten

Eftersom mellanlagring och behandling av olika typer av förorenade massor sker inom anläggningen, är det angeläget att de föroreningar som kan förekomma i massorna även kontrolleras i det utgående lakvattnet. Den utredning som bolaget har redovisat, innefattar ett antal metaller, alifater och aromater men utelämnar PAH-föroreningar (polycykliska aromatiska kolväten) som inte sällan förekommer i förorenade jordar. Miljöprövningsdelegationen föreskriver därför om begränsningsvärden även för dessa.

Bolaget yrkar om koncentrationer av metaller i utgående lakvatten som vida överstiger de faktiska utsläppen som mätts upp inom ramen för utredningen och bolagets egenkontroll. De begränsningsvärden som miljöprövningsdelegationen nu beslutar om, motsvarar i stort sett de värden som finns för flertalet andra anläggningar som behandlar förorenade jordar. Begränsningsvärdena är således inte orimliga att klara med för branschen känd teknik. Begränsningsvärdena får vidare anses vara rimliga utifrån recipientens känslighet och skyddsvärde.

Eftersom flertalet av de nu beslutade begränsningsvärdena för metaller är betydligt striktare än bolagets yrkande, och begränsningsvärden för PAH₁₆ har införts, anser miljöprövningsdelegationen att det är rimligt att bolaget ges tid att anpassa och utföra de åtgärder som krävs för att klara villkoret. Villkoret med begränsningsvärden för metaller och PAH₁₆ börjar därför gälla först två år efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Fram till dess gäller de provisoriska villkor som beslutades i det tillstånd som meddelades den 21 november 2002 avseende metaller. Begränsningsvärdena för summa alifater C5-C35 och summa aromater C8-C35 gäller dock från tidpunkten för när detta beslut vunnit laga kraft.

Bolagets uppfattning att suspenderande ämnen i vattnet avskiljs i samband med att vattnet infiltrerar och bildar grundvatten vid översilning i Misundsområdet, kan ifrågasättas. Enligt bolagets ansökan om tillstånd, som inkom till miljöprövningsdelegationen 2001, framgår att Misundsområdet utgör ett utströmningsområde och ett område där infiltration inte sker. Någon utredning som visar motsatsen har inte redovisats. Ett utsläpp av lakvatten skulle således inte infiltrera i Misundsområdet, utan föras till Misundsgraven med hjälp ytavrinning. Risken att ett utsläpp av suspenderande ämnen orsakar grumling i recipienten är ändå liten, då fastläggning av suspenderat material kan ske i den vegetation som finns i

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

Misundsområdet. Analys av suspenderat material utgår därför i enlighet med bolagets yrkande.

Utsläpp till luft

Enligt bestämmelser i 24 kap 8 § miljöbalken får tillståndsmyndigheten, efter ansökan från tillståndshavaren, besluta att ändra eller upphäva villkor i ett tillståndsbeslut. Ett villkor får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Bestämmelsens ordalydelse, tillsammans med den praxis som utvecklats (jfr Högsta domstolens dom Mål nr T 4783-08), talar för att en ansökan om att upphäva eller mildra ett villkor ska bedömas restriktivt.

Bolaget angav i sin ansökan 2003 att det avgår flyktiga kolväten till luft, främst under de första veckorna av behandlingen. Hur stor andel flyktiga kolväten som avgår under den tid då jordmassorna behandlas ålades bolaget att utreda. Någon beräkning eller uppskattning av avgående flyktiga kolväten har inte gjorts inom ramen för den redovisning av utredningsvillkor som inlämnades till miljöprövningsdelegationen 2006. Bolaget anför att det av praktiska skäl inte går att göra tillförlitliga mätningar och att teoretiska beräkningar inte kan bedömas som trovärdiga.

I beaktande av att det inte finns något underlag för miljöprövningsdelegationen att ta ställning till i frågan, kan det knappast sägas vara uppenbart att ett villkor om utsläpp till luft inte längre behövs.

Det skäl för ändring av villkoret som kan komma i fråga, är således huruvida det är uppenbart att villkoret är strängare än nödvändigt. Vad bolaget anför i den frågan, är att det krävs en större anläggning för att det ska vara miljömässigt motiverat att samla upp och behandla utsläpp av kolväten. Miljöprövningsdelegationen gör i det avseendet följande bedömning.

Tillståndet avser strängkompostering av högst 10 000 ton farligt avfall per år i form av förorenade massor, varav 400 ton material från oljeavskiljare. Anläggningen bedöms vara relativt liten, i jämförelse med anläggningar i södra Sverige men jämförbar med flertalet av de behandlingsanläggningar som finns i Norrbotten. I Norrbotten förekommer det anläggningar både med och utan villkor som rör täckning under lagrings- och behandlingstiden. Vad gäller praxis hänvisar bolaget till det mål som avgjordes i miljööverdomstolen, mål nummer M 6635-07 av den 14 augusti 2008. I det aktuella fallet upphävdes det villkor som föreskrev att jordmassor som förorenats med olja eller andra kolväten ska behandlas under täckning med avledning av luften till ett biofilter, under de två första månaderna av processen. Av de beräkningar som bolaget i det fallet redovisade, uppkommer ett utsläpp av mindre än 2 ton kolväten vid behandling av 100 000 ton förorenade massor. Detta utsläpp betraktades som litet.

Miljöprövningsdelegationen delar bolagets bedömning att mängden kolväten som avgår till luften från den nu aktuella anläggningen kan anses vara mycket liten i förhållande till anläggningen i nämnda avgörande. Mot bakgrund av de avväganden som Mark- och miljööverdomstolen gjorde i målet, bedömer miljöprövningsdelegationen att det inte är

Länsstyrelsen
Norrbotten
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

8 (8)

2014-03-13

551-8621-11
2580-9207-1
Aktbilaga 32

rimligt att bolaget iordningställer anordningar för att täcka, samla upp och behandla luft från förorenad jord. Nyttan av att täcka de oljeförorenade jordar står inte i proportion till den investering och det underhåll som en anordning för uppsamling och omhändertagande av utsläpp till luft innebär. Villkortet är således strängare än nödvändig och kan därför upphävas.

Delgivning av beslutet

Eftersom delgivning ska ske med en obestämd krets personer anser miljöprövningsdelegationen att beslutet ska delges genom kungörelsedelgivning enligt 47 § delgivningslagen. Kungörelsen ska inom tio dagar från dagen för detta beslut införas i tidningarna Post- och Inrikes Tidningar, Norrbottenskuriren och NSD. Beslutet hålls tillgängligt på länsstyrelsen, miljöskydds enheten, Stationsgatan 5 i Luleå och hos kommunens nämnd för miljöskyddsfrågor. Delgivning anses ha skett två veckor efter detta beslut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Mark- och miljödomstolen i Umeå. I bilagan finns närmare upplysning om hur man gör. Skrivelsen ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 17 april 2014.

Beslut har fattats av länsstyrelsens miljöprövningsdelegation, som består av ordförande Linda Kero och miljösekreterare Kenneth Fors.

Beredande tjänsteman i detta ärende har varit Karin Luthbom.

Linda Kero

Kenneth Fors

Bilaga:
Hur man överklagar

Kopia till:
Miljönämnden i Luleå kommun
Havs- och vattenmyndigheten
Naturvårdsverket
Aktförvararen

Länsstyrelsen
Norrbotten

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut ska Ni skriva till

Mark- och miljödomstolen. Ni ska skicka eller lämna in Ert överklagande till

Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 LULEÅ

För att Ert överklagande ska kunna prövas måste överklagandet ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet. Länsstyrelsen skickar därefter överklagandet till Mark- och miljödomstolen.

Ni ska i Ert överklagande ange

- * vilket beslut Ni överklagar (ärendets diarienummer och beslutsdag),
- * hur Ni vill att beslutet ska ändras och varför,
- * Ert namn, postadress och telefonnummer.

Ni ska underteckna Ert överklagande. Om Ni anlitar ombud kan istället ombudet underteckna överklagandet. I så fall ska fullmakt bifogas.

Om Ni behöver ytterligare upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till länsstyrelsen, telefon 010-225 50 00.

